aliquis a peccato abstinere: tamen nisi in crucem Christi crediderit, non poterit dici Christo confixus, siue cruci. vnde sequitur. {Et tollat crucem suam.} CHRY. Vel aliter. Qui negat alium, vel fratrem, vel famulum, vel quemcumque, & si flagellatum viderit, & quodcumque patientem non assistit, non adiuuat: ita vult corpori nro nos non ignoscere, vt si flagellauerint, vel quodcumq; aliud fecerint, corpori non parcamus. hoc enim est parcere, sicut patres tunc ignoscūt filijs, cum Magistris eos tradentes, iusserint vt non parcant. Ne autem æstimes, q̄ vsque ad verba tantū & contumelias oporteat abnegare seipsum: ostendit vsque ad quātum abnegare seipsum oporteat, quia vsque ad mortem, etiam turpissimam. i. crucis, quod significat in hoc quod dicit. {Et tollat crucem suam, & sequatur me.} HILA. Sequendus enim est Dominus, cruce assumpta passionis suæ: & si non sorte, tamen voluntate comitandus est. CHRY. Quia etiam latrones multa grauia patiuntur, vt non æstimes quòd passio malorum sufficiat, adiūgit causam patiendi, cum dicit. {Et sequatur me.} vt propter eum omnia sustineas & alias eius virtutes addiscas. hoc est. n. sequi Christum vt oportet. diligentem esse circa virtutes, & patioia propter
3° Ho.euā.32. ipsum. GREGO. Duobus etiam modis crux tollitur, cum aut per abstinentiam a gitur corpus, aut per compassionem proximi affligitur animus. Sed quia ipsis virtutibus quædam vitia mixta sunt: dicendum nobis est, q̄ abstinentiam carnis nonnumq̄ vana gloria obsidet, quia dum tenuitas in corpore, dum pallor in vultu respicitur, virtus patefacta laudatur. Compassionem vero animi plerumque latenter obsidet pietas falsa, vt hanc nonnumq̄ vsque ad condescendendum vitijs pertrahat. unde ad hæc excludenda, subdit: {Et sequatur me.} HIERO. Vel aliter: Tollit crucem suam, qui mundo crucifigitur. cui autem mundus crucifixus est, sequitur dominum crucifixum. CHRY. Deinde, quia graue videbatur quod dictum est, per ea quæ consequuntur, id mitigat, præmia ponens supereminentia laboribus, & malitiæ pœnas. vnde sequitur: {Qui enim voluerit animam suam saluā facere, perdet
Tract.2. in Matth. eam.} ORI. Quod dupliciter potest intelligi. Primū sic: Siquis amator vitæ pſentis, parcit animæ suæ, timens mori, & putans animam suam per hanc mortem perire, iste volens hoc modo saluare aīam suam, perdet eam: alienam illā faciens a vita æterna. Siquis contemnens vitam præsentem, vsque ad mortem pro veritate certauerit, perdet quidem animam suam quantum ad vitam præsentem, sed quoniam propter Christum perdet eam, magis eam saluā faciet in vitam æternam. Alio modo sic. Siquis intelligit quæ est I vera salus. & acquirere vult eam ad salutem animæ suæ: iste abnegans semetipsum, perdit quantum ad voluptates carnales animam suam propter Christum, & perdens animam suam hoc modo, saluat eam per opera pietatis: dicendo enim. {Qui voluerit} præcedentem & sequentem vnum sensum esse ostendit. Si ergo quod superius dixit: {Abneget semetipsum.} de morte corporali dixit, consequenter hoc de sola morte intelligere debemus dictum esse. Si autem abnegare seipsum, est carnalem conuersationem reiicere, & perdere animam, est deponere voluptates carnales.

Hom. 57. g ¶ CHRY. Quia dixerat, qui vult saluare, perdet, & qui perdet, saluabit, vtrobique salutem & perditionem ponens, ne aliquis æstimet æqualem esse hinc inde perditionem & salutem, subiungit: {Quid enim prodest ho. si mun. vni. lu. ani. vero suæ detri. patiatur?} quasi dicat, ne dicas, q̄ qui pericula quæ propter Christū imminent, effugit, saluet animam suam, idest vitam temporalem. K Sed ponetiam cum anima, idest vita temporali totum orbem terrarum: quid ex his hoī erit amplius, anima in perpetuum pereunte? Si enim famulos tuos videres in lætitia: te autem in malis vltimis constitutum, quid lucrareris ex eorum dominio? Hoc etiam in anima tua reputa, cum carne lasciuiente ipla futuram perditionem expectat. ORI. Puto etiam, q̄ mundum lucratur, qui non abnegat semetipsum, nec perdit animam suam quantum ad voluptates carnales, & ipse facit animę suæ detrimētum. Ideo duobus nobis propositis, maius est eligendum, vt mundum perdamus, &
4ª lucremur animas nostras. CHRY. Sed si regnaueris super vniuersum orbem terrarum, non poteris animam tuam emere. vnde sequitur: {Aut quam dabit homo commutationē pro anima sua?} Ac si dicat. Diuitias si perdideris, poteris dare diuitias alias ad eas redimendas: animam autem perdens, non poteris animam aliquā dare, sed neque aliquid aliud. Quid autem mirabile est, si in anima hoc contingit? etenim in corpore hoc videtur contingere. Etsi. n. decem milia diademata, corpori insanabiliter ægroto circumpo-

F sueris, non curatur. ORI. Et prima quidem facie commutatio animæ est in substantia, vt det substantiā suam homo pauperibus, & saluet animam suam. Sed puto, quòd non habet aliquid homo, quod dans quasi commutationem animæ suæ liberet eam de morte: Deus autem pro animabus hominum dedit commutationem, præcioſum sanguiné filii sui. GREGO. Ho.Euā.32.
Vel aliter potest continuari, quia sancta ecclesia aliud habet tempus persecutionis, & aliud pacis, redemptor noster ipsa eius tempora distinguit in præceptis. nā persecutionis tempore ponēda est anima:
G pacis autem tempore, ea quæ amplius dominari possunt frangenda sunt desideria terrena. vnde dicitur. {Quid enim prodest homini?} HIERO. Pronocatis autem discipulis, vt abnegarent se, & tollerent crucem suam, grandis fit terror audientium. Iccirco tristibus læta succedunt, & dicit: {Filius enim ho. ven. est in gloria patris sui cum angelis suis.} Times mortem? audi gloriam triū phantis. Vereris crucem? ausculta Angelorum ministeria. ORI. Tract.2.
quasi dicat: Nunc quidem filius hominis uenit, sed non in gloria. non enim decebat eum in gloria constitutum, peccata nostra portare, sed tunc ueniet in gloria, cum ante præparauerit discipulos suos, factus sicut illi, ut illos faceret, sicut & ipse, conformes glorię suæ. CHRY. Non autem dixit in tali gloria, in quali est pater, ne alteritatem gloriæ suspiceris, sed ait: {Gloria patris,} ut eadem gloria ostendatur. Si autem gloria una est, manifestum, quòd substantia una est. Quid ergo times Petre, mortem audiens? tunc me uidebis in gloria. Si autem ego in gloria, & uos: sed tamen dicēs gloriam: terribilia immiscuit in medium iudicium introducens. unde sequitur. {Et tunc reddet unicuique ſm opera eius.} HIERO. Non est enim distinctio Iudæi & Gentilis, uiri & mulieris: pauperum & diuitum: ubi non personæ, sed opera considerantur. CHRY. Hoc autem dixit, non solum peccatoribus pœnas cōmemorans, sed iustis brauia & coronas, HIERO. Poterat autē Apostolorum tacita cogitatio istiusmodi scandalū sustinere. Occisionem & mortem nunc dicis esse futuram, quod autem promittis te affuturum in gloria, in tempora longa differtur. Præuidens ergo occultorum cognitor quid possent obiicere, præsentem timorem præsenti compensat præmio, dicens: {Amen diço uobis, sunt quidam de hic stan. qui non. gu. mortem do. ui. fi. ho. ue. in re. suo.} CHRY. Volens ergo monstrare quid est illa gloria, in qua postea uenturus est: eis in præsenti uita reuelauit, sicut possibile erat eos discere, ut neque in Domini morte iam doleant. REMI. Qđ
I ergo hic dicitur, impletum est in tribus discipulis, quibus Dominus transfiguratus in Monte, gaudia æternæ repromissionis ostendit, qui uiderunt eum in regno suo uenientem, idest in ea claritate fulgētem, in qua peracto iudicio, uidebitur ab omnibus Sanctis. CHRY. Propter hoc autem non prædicit nomina eorum qui ascensuri erant in montem, quia reliqui ualde concupiscerent sequi, exemplum illius gloriæ uisuri, & grauiter tulissent uelut despecti. GREG. Vel regnum Dei, præsens ecclesia uocatur, & quia Ho.euā.32.
nōnulli ex discipulis eius usque adeo in corpore uicturi erant, ut ecclesiam Dei cōstructam conspicerent, & contra huius mundi gloriam erectam, consolatoria promissione. nunc dicitur. {Sunt quidam de hic stantibus.} ORI. Moraliter autem uerbum Dei his Tract.3.
qui nouiter inducuntur ad fidem: formam habet serui, perfectis autem uenit in gloria patris sui. Angeli autem illius sunt prophetarum sermones, quos non est possibile ante spiritualiter intelligere, nisi cum spiritualiter intellectum fuerit uerbum Christi, ut uideantur simul apparere in maiestate. Tunc autem dabit unicuique de gloria sua secundum actum eius. quia quanto quis melior fuerit in actibus suis, tanto spiritualius intelligit Christum, uel Prophetas ipsius. Stantes autem, ubi stat Iesus: sunt qui fundatas habent apud Iesum animæ bases. Ex quibus qui melius stant: dicuntur non gustare mortem, donec uideant uerbum Dei, quod uenit in regno suo uidens eminentiam Dei, quam uidere nō possunt qui diuersis inuoluti sunt peccatis, quod est mortem gustare, qua peccans anima moritur. Sicut enim uita est, & panis uiuus qui de cœlo descendit, sic & inimica eius mors panis est mortuus. Ex istis autem panibus, quidam modicum manducant, tantum gustantes, quidam aūt abundantius. qui. n. raro & modicum peccant: tantum modo gustant mortem, qui autem perfectius susceperint spiritualem uiirturem, non gustant eam, sed uiuo pane semper uescuntur. quod autem dicit, {donec uideant.} non diffinit tempus, ut postq̄ transierit illud. donec fiat, quod ante non fuerat factum, sed rem quæ necessaria est, exponit. qui enim semel uidet eum in gloria eius: iam nequaquam gustabit mortem. RABA. Sanctos autem mortem

A mortem gustare testatur, a quibus mors corporis, quasi libando gusta tur: vita vero animæ possidendo tenetur.

CAP. XVII.

REMI. Claritatem suæ visionis, quam promiserat Dominus Discipulis suis in hac transfiguratione, habita in mōte, post sex dies compleuit. vnde dicitur. {Et post sex dies, assūpsit Petrū, & Iacobum, & Ioannem fratrē eius. HIERO. Quæritur autem, quomodo post sex dies assūpsit eos, cum Lucas Euangelista octonarium numerum ponat? sed facilis est rēsponsio, quia hic medij ponuntur dies, ibi primus additur, & extremus. CHRY.
Hom.57. Ideo autem nō confestim facta promissione eos sursum ducit: sed post sex dies, vt reliqui discipuli nihil patiantur humanum, ideſt aliquem inuidiæ motum: vel vt horum dierum spacio vehementiori concupiscentia repleti, qui assumendi erant: solicita mente ac
Tract.3. cederent. RABA. Merito autem post sex dies gloriam illam ostendit, quia post sex ætates futura est resurrectio. ORI. Vel qa in sex diebus totus factus est visibilis mundus, qui transcendit omnes res mundi: potest ascendere super montem excelsum, & gloriā aspicere verbi Dei. CHRY. Ideo autem hos tres assumpsit, qm̄ alijs potiores erant: Intende autem qualiter Matthæus non occultat eos, qui sibi præpositi sunt. hoc enim & Ioannes facit, præciB puas Petri laudes commemorans. Ab æmulatione enim, & vana C gloria mundus fuit Apostolorum chorus. HILA. In tribus autem assumptis de trium origine, Sem, Cham, & Iaphet, futura electio populi ostenditur. RABA. Vel tres solummodo discipulos secum ducit, quia multi sunt vocati, pauci vero electi. Vel qa qui nunc fidem Sanctæ Trinitatis incorrupta mente seruant: tunc æterna eius visione lætantur. REMI. Ostensurus autem Dominus gloriam suæ claritatis discipulis, duxit eos in montem, vnde sequitur. {Et duxit illos in montem excelsum seorsum.} In quo docet, quia necesse est omnibus qui Deum contemplari desiderant, vt non in infimis voluptatibus iaceant, sed amore supernorum semper ad cœlestia erigantur, & vt ostendat discipulis, qua tenus gloriam diuinæ claritatis nō in huius sæculi profundo querant, sed in cœlestis beatitudinis regno. Ducūtur autem seorsum, quia sancti viri toto animo & fidei intentione, separati sunt a malis, funditusque seperabuntur in futuro, vel quia multi vocati, pau D ci vero electi. Sequitur. {Et transfiguratus est ante eos.} HIER. Qualis enim futurus est tempore iudicandi, talis Apostolis apparuit. Nemo autem putet pristinam eum formam, & faciem perdidisse, vel amisisse corporis veritatem: & assumpsisse corpus spirituale, vel aereum. Sed quomodo transfiguratus sit, Euangelista demōstrans dicit. {Et resplenduit facies eius sicut Sol: vestimenta autē eius facta sunt alba sicut nix.} Vbi splendor faciei ostenditur, & candor describitur vestium, non substantia tollitur, sed gloria commutatur. Certe transformatus est Dominus in eam gloriam, qua venturus est postea in regno suo. Transformatio splendorem addidit, faciem non subtraxit, & si corpus spirituale fuerit, vnde & vestimenta mutata sunt, quæ intantum fuere candida, vt alius Euangelista differit, qualia fullo super terram non posset facere, huiusmodi autem corporale est & tactui subiacet: non spirituale & aereum, quod illudat oculos, & tantum in phātasmate aspiciatur. CHRY. Si autem facies Domini resplenduit sicut Sol, & sancti E sicut Sol fulgebunt, numquid erit æqualis claritas Domini, & seruorum? nequaquam. Sed quia nihil lucidius inuenitur Sole, iccirco ad manifestandum exemplū futuræ resurrectionis, & facies Domini resplendere, & iusti fulgere dicuntur sicut Sol. ORI. Mystice autem, cum aliquis transcenderit sex dies secundum quòd dixi mus: videt transfiguratum Iesum ante oculos cordis sui. Diuersas enim habet verbum Dei formas, apparens vnicuique secundum q̄ videnti expedire cognouerit, & nemini supra qđ capit, semetipsū ostendit. vnde non dixit simpliciter transfiguratus est: sed {Coram eis.} In euangeliis enim, Iesus similiter intelligitur ab eis q non ascendunt per excitationem verborum spiritualium super excelsum sapientiæ montem. Eis autem qui ascendunt, iam non secundum carnem cognoscitur, sed Deus verbum intelligitur. Corā his ergo transfiguratur Iesus, & non coram illis qui sunt deorsum in conuersatione terrena viuentes. Hi autem coram quibus transfiguratur, facti sunt filij Dei, & ostenditur eis Sol esse iustitiæ, & vestimenta ipsius fiunt candida sicut lumen, quæ sunt sermones, & literæ euangeliorum, quibus Iesus est indutus, secundum illa quæ

ab apostolis dicuntur de eo. GLO. Vel vestimenta Christi sanctos significant, de quibus Esaias. Omnibus his velut vestimento vestieris, & viui operantur, quia candidi erunt virtutibus, & omnis vitiorum æstus ab eis remotus erit. Sequitur. {Et apparue. illis Moyses, & Elias cum eo loquentes.} CHRY. Hoc autem multas habet rationes. Et prima quidē est hæc. Quia enim turbæ dicebant eum esse Eliā, vel Hieremiam, aut vnum ex Propheris, capita Prophetarū se cū ducit, vt falte hinc videatur differentia seruorū & Domini. Alia ratio est. Quia enim cōtinue Iesum accusabant Iudæi tāquam transgressorem legis, & blasphemum: patris sibi gloriam usurpantem, vt ostendat ab vtraque accusatione innoxius, eos qui in vtroque fulserunt, in medium ducit. Etenim Moyses legē dedit, & Elias pro gloria Dei æmulator fuit. Alia ratio est, vt discant quoniam mortis & vitæ potestatem habet: propter hoc & Moysen qui morte defecerat, & Eliam qui nondum mortem passus fuerat in medium ducit. Aliā causam & ipse Euangelista reuelat. ſ. monstrare crucis gloriam, & mitigare Petrum, & alios discipulos passionem timentes. Loquebantur enim, vt alius Euangelista dicit, de excessu quem compleb veturus erat in Hierusalem. vnde eos in medium ducit, qui se morti exposuerunt pro his quæ Deo placebant, & pro plebe credentiū. etenim tyrannis vterque se libere præsentauit: Moyses quidem Pharaoni: Elias autem Achab. Ducit autem propter hoc eos in medium, volebat enim, q̄ discipuli illorum priuilegia zelarent, vt scilicet fierent mansueti sicut Moyses, & zelantes sicut Elias. HILA. Quòd etiam Moyses, & Elias ex omni sanctorum numero assistunt, medius inter legem & Prophetas Christus in regno est. cū his enim Israelē, quibus testibus prędicatur⁹ est iudicabit. ORI. Siquis etiam intelligit spiritualem legem conuenientem sermonibus Iesu, & in Prophetis absconditam Christi sapientiam: ille vidit Moysen, & Eliam in gloria vnā cum Iesu. HIERO. Considerandum est etiam, q̄ Scribis & Phariſæis de cœlo signa poscentibus dare noluit: hic uero, ut Apostolorum augeat fidem, dat signū de cœlo: Elia inde descendente quo conscenderat, & Moyse ab inferis resurgente: quod & Achaz per Isaiā præcipitur, ut petat sibi signum de inferno, uel de excelso. ORIGE. Quid autem ferui dus Petrus dixerit, subditur. {Respon. Petrus dixit Iesum: Domine, bonum est nos hic esse.} Quia enim audiuit, q̄ oporteret eū Hie rosolymam ire, adhuc timet pro Christo, sed post increpationem non audet dicere rursus: Propitius esto tibi: sed idem occulte per alia signa insinuat. Quia enim uidebat multam quietem & solitudinem: cogitauit conuenientem ibi stationem esse ex loci dispositione, quod significat dicens: {Bonum est nos hic esse.} Vult etiam ibi semper esse: ideo tabernaculorum mēminit dicens. {Si vis, faciamus hic tria tabernacula.} Cogitauit enim, q̄ si hoc fieret, non ascenderet Hierosolymam. & si non ascenderet, Christus non moreretur. Ibi enim sciebat scribas insidiari ei. Cogitabat etiam, q̄ Elias aderat, qui in monte ignem descendere fecit, & Moyses, qui intrauit nebulam, & Deo locutus est. vnde occultari poterant, ut nullus persecutorum sciret vbi essent. REMI. Vel aliter: Visa Domini maiestate, & duorum seruorum: Petrus adeo delectatus est, ut cuncta temporalia obliuioni traderet: & ibi in perpetuum uellet manere. Si autem tunc Petrus sic accensus est, quanta erit suauitas & dulcedo uidere regem in decore suo, & interesse choris Angelorum & omnium Sanctorum? In eo sanè quod ait Petr⁹: {Domine:} si uis: deuotionem sibi subditi obediētis serui ostēdit. HIERO. Erras tamen Petre, & sicut alius Euangelista testatur: Nescis quid dicas. Noli tria tabernacula quærere, cum unum sit tabernaculum euangelij, in quo lex, & Prophetæ recapitulādo sunt. Si autem quæris tria tabernacula, nequaquam seruos cum domino conferas, sed fac tria tabernacula: immo unum Patri, & filio, & spiritui sancto, ut quorum est una diuinitas, unum sit in pectore tuo tabernaculum. REMI. Errauit etiam, qui uoluit ut regnū electorum constitueretur in terra, quod Dominus promiserat dare in cœlis. Errauit etiā, quia oblitus est se & socios suos esse mortales, & absque gustu mortis uoluit subire æternam fœlicitatem. RABA. Et in eo q̄ cœlesti conuersationi tabernacula facienda putauit, in qua domus necessaria non erat, cum scriptum sit: Templum non uidi in ea.

b ¶ HIERO. Quia carnale ex frondibus, aut tentorijs quæ- Homi.57.
rebant tabernaculum: nubis lucidæ operiuntur umbraculo. unde dicitur. {Adhuc eo loquente, ecce nubes lu. obū. eos. CHRY. Cū Dominus comminatur, nubem tenebrosam ostēdit, sicut in Sina.

hic